

‘Ik wil geen zieltjes winnen’

Ad van Nieuwpoort, predikant van de Thomaskerk in Amsterdam, is een van de initiatiefnemers van het project Zingeving Zuidas. Sinds 2006 probeert hij samen met advocaten en bankiers te ontdekken of er nog een andere wereld bestaat naast die van 'markt en strijd'. Volgende week spreekt hij op de Bilderbergconferentie van VNO-NCW.

Tekst: Karin Bojorge
Foto: Michel Porro

Zingeving Zuidas

Pal voor de deur van de Thomaskerk rijzen ze omhoog: de kantoren van de top van de zakelijke dienstverleners in Nederland. In dit internationale zaken centrum werken zo'n veertigduizend mensen. De Stichting Zingeving op de Zuidas gaat door middel van zingevinglunches het gesprek aan met *decisionmakers* van de Zuidas. Ook organiseert Ad van Nieuwpoort samen met zijn medepredikant en stichtingsdirecteur Ruben van Zwieten Bijbelklassen waaraan zo'n tweehonderd mensen deelnemen. Het ThomasTheater organiseert tweemaal in de maand debatten, gesprekken met kunstenaars en politici en theatervoorstellingen.

1. Was de financiële crisis een *blessing in disguise* voor u, als ondernemer in zingeving?

"Nou, ik had natuurlijk 'De prooi' van Jeroen Smit gelezen, waarin onder meer geschetst wordt hoe snel de ontwikkeling is gegaan van de bank als nutsfunctie tot de bonuscultuur met alle gevolgen van dien. Dus tijdens een door ons georganiseerde 'existentiële lunch' met een groep *decisionmakers* van de Zuidas vroeg ik: 'En wat doen jullie daar nou mee? Praten jullie daarover, proberen jullie daar samen lessen uit te trekken?' Grote verlegenheid, want het antwoord was 'Nee, daar doen we niets mee'. Terwijl ze op de Zuidas natuurlijk wel allemaal met rode oortjes dat boek hadden gelezen. Onbegrijpelijk vond ik dat."

2. Zingeving is een moeilijk te slijten product op de Zuidas?

"Ik zie wel een nieuwe generatie komen die het niet alleen meer om salarissen gaat. Die tijdens het sollicitatiegesprek ook graag wil weten wat de maatschappelijke functie is van het bedrijf, wat het doet aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Die generatie heeft een beetje tabak van de bonussen en de leaseauto's: werk vormt zo'n belangrijk deel van je leven, dat moet ook een beetje zin hebben. Mensen willen best heel hard werken, maar er ook betekenis aan kunnen ontleen."

3. Waarom als predikant die harde zakenwereld opzoeken?

"Deze kerk is in 1966 gebouwd in een tijd dat hier echt mensen met visie zaten. Die zagen dat heel veel mensen de kerk verlieten omdat het 'hun ding niet meer was' en die een plek wilden waar kerk en cultuur elkaar konden ontmoeten. Daarom is dit ook de enige kerk in Nederland met een echt theater. Toen ik hier in 2004 begon, vond ik het een uitdaging om daar een soort Rode Hoed of Balie van de Zuidas van te maken. En ook om iets te bete-

kenen voor dit gebied. Ik ben namelijk niet zo'n kerkenmens. De kerk is er voor de wereld en niet andersom."

4. Zat die wereld wel op een predikant te wachten?

"Ik keek vanuit mijn werkkamer voortdurend op die torens, maar kom er inderdaad maar eens binnen. Nu kom ik zelf uit een zakenfamilie; Van Nieuwpoort Beheer is een groot zand-, grind- en betonbedrijf met zo'n twaalfhonderd werknemers. Via mijn familie kon ik regelen dat ik Elco Brinkman kon spreken. Die was daar commissaris en speelt hier bij de ontwikkeling van de Zuidas een belangrijke rol. Toen we eenmaal, mede dankzij zijn steun, een groep bestuurders en partners bij elkaar hadden, bleek men heel positief. Het gaat er ook zeker niet om zieltjes te winnen, maar enkel om onze traditie van nadenken over zingeving in te zetten."

5. Wat heeft die christelijke traditie te bieden?

"We leven tegenwoordig in de wereld van markt en strijd. Het marktkapitalisme heeft gewonnen en heeft ons allemaal in zijn greep. Het is de vraag of je naast die 1-dimensionale wereld nog een andere wereld kun leggen, een soort ruimte van waaruit je kunt reflecteren. Misschien kan dat vanuit het literaire verhaal. In die zin praten wij hier 's avonds vaak met groepen mensen van de Zuidas over Bijbelteksten. Gewoon als een verhaal. Niet als historische tekst en ook niet als de moraal – daarvoor staan er in de Bijbel toch iets te veel Taliban-achtige teksten. Het zijn verhalen die je een andere werkelijkheid aanreiken. Het zijn teksten die confronteren, je op een weg zetten. Het is grappig om te zien wat dat bij mensen losmaakt."

6. Waar leidt dat toe dan?

"Die jonge, hardwerkende professionals komen hier binnen, nog vol adrenaline, en

dan ontstaat er toch al snel een heel andere stemming. Open, ontspannen. En het enige wat we doen is zo'n tekst analyseren, verder niks spannends. Maar het roept wat wakker. Mensen gaan nadenken. En vragen zich af wat het nu eigenlijk met hen doet dat ze elke avond tot half elf op kantoor zitten, vrijdagavond stevig innemen om een beetje te kunnen ontspannen, waardoor ze op zaterdag helemaal brak zijn en op zondag alvast weer aan de slag gaan voor maandag. Want dat is precies het terugkerende thema in de Bijbelse teksten: Leven we als slaven of als bevrijde mensen?"

7. De financiële wereld moet veranderen?

"Begrijp me goed. Ik zit hier niet om als een soort moralistische dominee de wereld te veroordelen. Het bedrijfsleven biedt mensen ook heel veel kansen om het uiterste uit hun talenten te halen en daarvan te genieten. Maar het leven en ook het werk biedt vaak geen ruimte meer voor verdieping en kwaliteit. Het is wel goed om daar eens over na te denken. De grote vraag is of de politiek dit gaat oplossen. Daar ziet het niet echt naar uit. De politiek is vooral ontzettend met zichzelf bezig. De vraag ligt dus bij het bedrijfsleven; als jullie het niet doen, doet niemand het."

8. Er gebeurt toch al heel veel binnen het bedrijfsleven?

"Maar je hoort altijd alleen maar dezelfde voorbeelden. Waarom alleen maar zo'n Tex Gunning? Waarom benoemt men niet eens een filosoof in de raad van bestuur? Waarom volgt niet iedereen het voorbeeld van Google waar iedereen één dag per week de vrijheid krijgt om helemaal te doen waar ze zelf zin in hebben. Let wel: dat is de dag dat de meeste nieuwe dingen worden geboren. Waarom heeft niet elk bedrijf dat lef? Ik geloof daar heel erg in." □

Kijk ook op www.vno-ncw.nl, Bilderbergconferentie